

Timo Kaakinen
SAY:n puheenjohtaja
timo.kaakinen@oulu.fi

PUHEENJOHTAJALTA

Koulutus on kannattava investointi

Useat hyvinvointialueet ovat vaikean taloustilanteensa vuoksi keskeyttäneet henkilöstön täydennyskoulutusten maksamisen tai rajoittaneet niitä voimakkaasti. Joillakin alueilla ulkopuolisiin koulutuksiin saa osallistua ainoastaan, jos niistä ei aiheudu työnantajalle kustannuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lääkäri joutuu maksamaan osallistumismaksun, matkat ja majoituksen itse, eli usein hän jättää koulutuksen kokonaan väliin.

Hyvinvointialueiden talouspaineita lisäksi äkillisesti Kelan linjaus lopettaa heinäkuun alusta tiettyjen julkisessa terveydenhuollossa annettavien kalliiden lääkkeiden korvaaminen (1). Muutos siirsi uusia kustannuksia ennestään talousvaikeuksissa olevien hyvinvointialueiden vastuulle kesken talousarviovuoden. Kun uusia menoja syntyy kesken talousarviovuoden, nopeasti toteutettavia säästöjä etsitään helposti henkilöstön koulutuksesta.

Johtajat vakuuttavat tilanteen olevan väliaikainen ja korostavat ammatillisen jatko- ja täydennyskoulutuksen merkitystä. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että koulutuksesta on ollut helppo säästää aikaisemminkin. Viime vuoden lopulla suuret lääkärijärjestöt vetosivat päättäjiin ja vaativat, että vuodelle 2026 esitetyt koulutuskorvausten leikkaukset perutaan (2).

Vaikka valtion koulutuskorvaukset ja hyvinvointialueiden henkilöstölleen myöntämät täydennyskoulutusmäärärahat ovat eri asioita, niiden samanaikainen vähentäminen kertoo huolestuttavasta suhtautumisesta terveydenhuollon osaamisen ylläpitämiseen. Koulutuksen arvostuksen pitää näkyä myös käytännön päätöksissä.

SAY:n puheenjohtajana olen hyvin huolissani tilanteesta. Kansallinen erikoisalakohertainen kou-

lutus ei ole työntekijälle tarjottava ylimääräinen etu, vaan olennainen osa laadukasta, yhdenvertaista ja potilasturvallista terveydenhuoltoa. Voimassa olevassa Lääkärisopimuksessa todetaan, että riittävä täydennyskoulutus edellyttää työnantajalta ajallisia ja taloudellisia panostuksia sekä koulutukseen osallistumisen mahdollistamista myös työjärjestelyin (3). Pitkittyessään tilanne uhkaa vakavasti näivettää suomalaisten erikoisalayhdistysten toimintaa, joka perustuu lääkärijäsenten vapaaehtoiseen työhön ja mahdollisuuteen järjestää koulutuksia riittävän laajalle osallistujajoukolle.

Lääketieteellinen tieto, hoitomenetelmät ja teknologia muuttuvat nopeasti. Erityisesti anestesiologyassa, tehohoidossa, ensihoidossa ja kivunhoidossa käytetään vaativaa teknologiaa ja tehdään ratkaisuja, joiden seuraukset voivat olla välittömiä. Peruskoulutus ja erikoislääkärikoulutus antavat ammatillisen perustan, mutta eivät yksin riitä koko työuran ajaksi. Tarvitaan jatkuvaa, suunnitelmallista ja käytännön työhön kiinnittyvää täydennyskoulutusta.

Tässä SAY:illä on keskeinen tehtävä. SAY järjestää kotimaassa korkeatasoista ja kohtuuhintaista koulutusta, joka on suunniteltu juuri oman erikoisalamme tarpeisiin. Koulutusta tarjotaan pääosin suomeksi, suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän ja kansallisten hoitokäytäntöjen näkökulmasta. Tämä madaltaa osallistumisen kynnystä ja auttaa siirtämään opit suoraan käytännön potilastyöhön.

Kotimainen koulutus on myös taloudellisesti järkevää. Kaikkea uutta tietoa ei tarvitse hakea ulkomaisista kongresseista. Kansainvälisillä kokouksilla on tärkeä tehtävänsä, mutta niihin liittyvät osallistumismaksut, matkat, majoitus ja pidempi poissaolo työstä tekevät niistä usein

Kaikkea uutta tietoa ei tarvitse hakea ulkomaisista kongresseista.

selvästi kotimaista koulutusta kalliimpia. SAY:n järjestämät koulutukset mahdollistavat sen, että suuri joukko suomalaisia anesthesiologeja ja erikoistuvia lääkäreitä voi saada ajantasaista koulutusta lähellä, kohtuullisin kustannuksin ja ilman tarpeetonta matkustamista.

SAY:n koulutustilaisuuksissa kansainvälinen tutkimustieto yhdistyy suomalaiseen asiantuntemukseen. Yhdistyksen jäsenet ja jaokset välittävät ulkomaisista kongresseista ja kansainvälisistä työryhmistä saatua tietoa laajasti koko erikoisalalle, jolloin yhden henkilön kouluttautumiseen tehty panostus hyödyttää parhaimmillaan satoja kollegoita. Samalla kansalliset koulutukset yhtenäistävät hoitokäytäntöjä ja vahvistavat erikoisan ammatillisia verkostoja. Eri sairaaloiden kollegojen kohtaamisista syntyy tutkimusyhteistyötä, hoitosuosituksia, yhteisiä toimintamalleja ja konsultatioverkostoja. Suomen kaltaisessa pienessä maassa tätä yhteistyötä ei voida pitää itsestään selvänä.

Kyse on myös yhdenvertaisuudesta. Jos koulutukseen osallistuminen riippuu lääkärin omasta maksukyvyistä, asuinpaikasta tai valmiudesta käyttää siihen vapaa-aikaansa, osaamisen kehittäminen eriarvoistuu. Työnantajan tarvitseman osaamisen ylläpitämistä ei voida siirtää työntekijän henkilökohtaiseksi kustannukseksi. Tämä

koskee erityisesti erikoistuvia lääkäreitä ja uransa alkuvaiheessa olevia kollegoita, joille koulutus on tärkeää, mutta omat taloudelliset mahdollisuudet voivat olla rajalliset.

Taloudellisesti vaikeina aikoina koulutuksen sisältöjä, toteutustapoja ja kustannuksia on arvioitava kriittisesti. Juuri siksi SAY:n kaltainen kansallinen erikoisalayhdistys on tärkeä. Se pystyy kokoamaan asiantuntijat yhteen, tunnistamaan erikoisan todelliset koulutustarpeet ja järjestämään koulutuksen kustannustehokkaasti suurelle joukolle.

Kokonaan toisenlainen ratkaisu on sulkea koulutuksiin osallistuminen yleisellä säästöpäätöksellä. Se tuottaa nopeasti näkyvän säästön, mutta sen todellinen hinta voi tulla maksettavaksi myöhemmin heikompana osaamisena, hitaampana uudistumisena ja lisääntyvinä eroina hoitokäytännöissä.

Koulutuksesta säästäminen on helppoa juuri siksi, ettei seurauksia näy heti. Kansalliseen, kohtuuhintaiseen ja laadukkaaseen koulutukseen panostaminen on sen sijaan sekä ammatillisesti että taloudellisesti vastuullista. SAY on valmis kantamaan oman osansa tästä työstä, mutta koulutukseen osallistumisen mahdollistaminen kuuluu myös työnantajille. ■

Heinäkuinen aamuyö Pallaksella.
Kuva Timo Kaakinen, 2026.

Viitteet

1. Kela lopettaa kalliiden syöpälääkkeiden korvaamisen julkisella puolella. Helsingin Sanomat. 2026. www.hs.fi/alueet/art-2000012111584.html
2. Kosonen S. Vetoamus: Leikkaukset koulutuskorvauksiin tulee perua. Suom Lääkäril 2025; 80: e46402. www.laakarilehti.fi/e46402
3. Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT. Täydennyskoulutus tukee hoidon laatua ja potilasturvallisuutta. Lääkärin virka- ja työehtosopimuksen 2025–2028 allekirjoituspöytäkirja, liite 2. 2025. www.kt.fi/sopimukset/laakarit/2025-2028/allekirjoituspoytakirja/taydennyskoulutus